

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ,
ОБЛІКУ ТА АУДИТУ**

КАФЕДРА ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для проведення практичних занять з навчальної дисципліни

«Облік і оподаткування суб'єктів малого підприємництва»

для студентів денної та заочної форми навчання

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

освітньої-професійної програми «Облік, аудит та оподаткування»

КИЇВ 2022

Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Облік і оподаткування суб'єктів малого підприємництва» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування», освітньо-професійної програми «Облік, аудит та оподаткування», денної та заочної форми навчання, Київ: НАСОА, 2022. 31 с.

Укладач: Зоріна О.А., професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
д.е.н., доцент

Затверджено на засіданні кафедри обліку, аудиту та оподаткування
Протокол від «30» серпня 2022 року № 1

Схвалено Вченою радою обліково-статистичного факультету НАСОА
Протокол від «31» серпня 2022 року № 1

ВСТУП

В умовах глобалізації ринкових процесів надзвичайно важливим є завдання підвищення ефективності управління конкурентоспроможністю суб'єктів малого підприємництва. Достовірність і повнота інформації обліку і звітності визначає результативність реалізації управлінських рішень. Висока залежність діяльності суб'єктів малого підприємництва від податкової політики держави, стану ринку, економічного потенціалу розвитку діяльності підприємства зумовлюють необхідність оволодіння фахівцем з обліку і аудиту знаннями та практичними навичками з обліку, складання і подання звітності суб'єктами малого підприємництва в ринкових умовах.

Мета дисципліни полягає у формуванні системи знань з теоретико-практичних основ обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва.

Основними завданнями вивчення дисципліни визначено:

- сформувати у студентів систему знань з теоретичних основ організації обліку і звітності у суб'єктів малого підприємництва;
- створити умови для оволодіння студентами методикою обліку і складання звітності у суб'єктів малого підприємництва у ринкових умовах;
- сформувати практичні навички документального оформлення та відображення господарських операцій суб'єктів малого підприємництва у системі рахунків бухгалтерського обліку за простою та спрощеною формою обліку;
- сформувати практичні навички складання звітності суб'єктів малого підприємництва.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни – наявність систематичних та ґрунтовних знань з компонентів професійної підготовки освітньої програми, зокрема ОК 26 «Бухгалтерський облік», ОК 27 «Фінансовий облік I», ОК 28 «Фінансовий облік II».

Після вивчення дисципліни «Облік і оподаткування суб'єктів малого підприємництва» студент повинен:

знати:

- нормативне регулювання діяльності малих підприємств та суб'єктів підприємницької діяльності;
- умови застосування простої, спрощеної та загальної форм бухгалтерського обліку;
- нормативно-правову базу щодо особливостей організації та ведення обліку, а також формування звітності суб'єктів малого підприємництва та суб'єктів підприємницької діяльності..

вміти:

- формувати схеми документообігу і способи відображення інформації в первинних документах, регістрах синтетичного і аналітичного обліку;
- складати бухгалтерські записи з використанням спрощеного Плану рахунків;
- формувати облік доходів і витрат суб'єктів малого підприємництва;
- пропонувати ефективні заходи господарювання на основі інформації про результати діяльності малого підприємства.

ЗМІСТ ТА ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Завдання для практичного заняття 1:

1. Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань:

1. Нормативно-правове регулювання обліку і звітності суб'єкта малого підприємництва
2. Фактори, які впливають на організацію обліку і звітності суб'єкта малого підприємництва
3. Перспективи розвитку обліку і звітності суб'єкта малого підприємництва в Україні.

2. Практичні завдання:

Завдання 1.

Заповнити таблицю «Види і характеристика суб'єктів малого підприємництва (СМП), що застосовують спрощену систему оподаткування (ССО)», відповідно до чинного законодавства, за наступною формою:

Види і характеристика суб'єктів малого підприємництва, що застосовують спрощену систему оподаткування

Вид суб'єкта малого підприємництва	Характеристика суб'єкта малого підприємництва

Завдання 2.

Скласти схему «Фактори, які впливають на організацію обліку і звітності суб'єкта малого підприємництва». При виконанні завдання фактори впливу об'єднати у групи (наприклад, зовнішні і внутрішні, організаційні, технічні, методичні тощо).

Завдання 3.

За даними статистичної інформації Державної служби статистики України скласти таблицю про основні показники розвитку суб'єктів малого підприємництва за останні п'ять років.

Основні показники розвитку суб'єктів малого підприємництва

Рік	Суб'єкти малого підприємництва – всього			
	Кількість суб'єктів малого підприємництва на 10 тис. осіб наявного населення, одиниць	кількість зайнятих працівників, тис. осіб		обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг), млн.грн.
		всього	з неї найманих працівників	

ТЕМА 2. ЗАГАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Завдання для практичного заняття 2:

1. Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань:

1. Поняття та порядок заповнення реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами
2. Застосування реєстрів бухгалтерського обліку підприємствами, що мають право ведення спрощеного обліку доходів і витрат без подвійного запису

2. Практичні завдання:

Завдання 1.

Відобразити господарські операції ПП «Веселка» за січень поточного року у реєстрах бухгалтерського обліку, вважаючи, що ПП «Веселка» є платником єдиного податку за ставкою 5%. Вкажіть первинні документи, що підтверджують господарські операції, починаючи з порядкового номеру 1.

Господарські операції ПП «Веселка» за січень 20XX року

Дата операції	Зміст господарської операції	Сума, грн
02.01	Введено в експлуатацію основні засоби	2000,10
05.01	Списано паливо, сировину і матеріали на виробництво	550,00
26.01	Нараховано заробітну плату директору і бухгалтеру	4500,00
26.01	Здійснено нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування	?
26.01	Переведено довгостроковий кредит до складу короткострокових кредитів	25000
27.01	Погашено з поточного рахунку короткостроковий кредит банку	25000
27.01	Оприбутковано з виробництва готову продукцію	7000
28.01	Отримано від постачальника сировину, крім того ПДВ	5000 ?
28.01	Перераховано постачальнику з поточного рахунку за сировину в повному обсязі	?
28.01	Реалізовано готову продукцію СП «Промінь», крім того ПДВ	270000 ?
28.01	Списано собівартість реалізованої готової продукції	200000
29.01	Отримано оплату від СП «Промінь» на поточний рахунок в повному обсязі	?
29.01	Перераховано заборгованість за єдиним внеском на загальнообов'язкове соціальне страхування	4152
30.01	Нараховано амортизацію основних засобів виробничого призначення	400,40
30.01	Нараховано амортизацію нематеріальних активів виробничого призначення	35,00
31.01	Визначено фінансовий результат	?

Завдання 2.

Скласти бухгалтерські проведення за господарськими операціями використовуючи Загальний план рахунків та вказати назву облікових регістрів відповідно до Методичних рекомендацій № 422.

Працівник малого підприємства придбав на видані йому під звіт гроші на господарський інвентар – 20 грн., матеріали – 150 грн.

Списано витрати на відрядження відповідно до поданого звіту – 56 грн.

Зараховано на поточний рахунок аванс від покупця – 1874 грн.; перераховано аванс постачальнику – 2000 грн.

Здано гроші з каси на поточний рахунок – 300 грн.

Завдання 3. Скласти бухгалтерські проведення за господарськими операціями використовуючи Спрощений план рахунків та вказати назву облікових регістрів відповідно до Методичних рекомендацій № 422.

1. Працівник малого підприємства придбав на видані йому в підзвіт кошти на канцтовари – 24 грн., залишок суми 10 грн. здав до каси підприємства.
2. Матеріально-відповідальна особа здала до каси 200 грн. у погашення заборгованості за нестачею.
3. Внесено до каси пайові внески співзасновників – 1000 грн.
4. Оприбутковано до каси виручку від реалізації – 800 грн.

Завдання 4.

Скласти бухгалтерські проведення за господарськими операціями та вказати назву первинних документів.

1. Видано з каси у підзвіт витрати на відрядження – 500 грн.
2. Виплачено з каси матеріальну допомогу працівнику підприємства –50 грн.
3. Готову продукцію на суму 1320 грн. відпущено з виробництва й оприбутковано на склад за фактичною собівартістю.

Завдання 5.

На основі даних для виконання задачі зареєструвати на рахунках бухгалтерського обліку господарські операції методом подвійного запису у запропонованій таблиці використовуючи одночасно Загальний і Спрощений план рахунків.

Господарські операції за січень 20xx р.

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1.	Отримані в касу кошти з поточного рахунку для витрат на відрядження та виплату заробітної плати.		
2.	Видано з каси головному інженеру підприємства на відрядження.		
3.	Виплачена з каси заробітна плата працівникам підприємства.		
4.	Відпущені у виробництво комплектуючі вироби.		
5.	Відпущені з комори матеріали для		

	виготовлення продукції.		
6.	Відпущені зі складу інші матеріали на загальновиробничі витрати.		
7.	Повернені з виробництва невикористані комплектуючі вироби.		
8.	Зараховано на поточний рахунок аванси покупців.		
9.	Надійшли від постачальників товари.		
10.	На поточний рахунок зарахована короткострокова позика банку.		

ТЕМА 3. ПОРЯДОК ЗАСТОСУВАННЯ СУБ'ЄКТАМИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ

Завдання до практичного заняття 3:

1. Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань:

1. Ставки єдиного податку
2. Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку
3. Зміст і умови застосування системи оподаткування фізичними особами - підприємцями

2. Практичні завдання:

Завдання 1.

Відобразити операції платника єдиного податку (не сплачує ПДВ: отримано оплату готівкою від покупця на суму 5400 грн. (у т. ч. ПДВ), в рахунок якої відвантажено продукцію, визнано дохід та списано її собівартості 4400 грн. Визначити фінансовий результат.

Журнал обліку господарських операцій

№	Документ	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.

Завдання 2.

Відобразити операції платника єдиного податку, що сплачує ПДВ: отримано оплату на банківський рахунок від покупця на суму 6000 грн. (у т. ч. ПДВ), в рахунок якої одночасно відвантажено продукцію, визнано дохід та списано собівартість в сумі 5000 грн. Визначити фінансовий результат.

Журнал обліку господарських операцій

№	Документ	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.

Завдання 3.

Відобразити господарські операції в журналі реєстрації.

Операції за місяць:

01.09 – надійшли матеріали від постачальника вартістю 2500 грн. в т.ч. ПДВ, оплату не здійснено;

02.09 – сплачено з поточного рахунку заборгованість перед бюджетом за податками 400 грн.; ЄСВ 600 грн. та заробітна плата працівникам за серпень 1000 грн.;

03.09 – придбано об'єкт основних засобів 3000 грн. в т.ч. ПДВ, одночасно оплачено його вартість з поточного рахунку малого підприємства;

05.09 – сировину передано у виробництво вартістю 8000 грн.;

20.09 – реалізовано готову продукцію покупцеві за безготівковим платежем в 17850 грн. в т. ч. ПДВ;

30.09 – нараховано заробітну плату 3800 грн., нараховано на фонд оплати праці ЄСВ 836 грн. і утримано із заробітної плати ПДФО 684 грн., військовий збір 57 грн.;

30.09 – нараховано амортизацію основних засобів 100 грн.

30.09 – визначити фінансовий результат.

Завдання 4.

ТОВ «Гермес» оприбуткувало металобрухт, оцінивши його за відновлювальною вартістю в 4710 грн. Металобрухт реалізований ПП –Металл за 6600 грн.

Кореспонденція рахунків з обліку доходу від реалізації інших оборотних

активів

№	Зміст господарської операції	Підстава (документ)	Д-т	К-т	Сума, грн.
1	Відвантажений металобрухт	Акт, накладна			
2	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	Податкова накладна			
3	Списана собівартість металобрухту	Бух. довідка			
4	Собівартість металобрухту віднесена на фінансові результати	Бух. довідка			
5	Списаний на фінансові результати дохід від реалізації	Бух. довідка			

Завдання 5.

АТП здає в операційну оренду автобус ЛАЗ приватному підприємцю. Термін дії договору – 3 роки. Орендна плата за місяць становить 5000 грн. Всі витрати із заправки паливом, техобслуговування, ремонту несе орендар. Відповідно до розрахунків сума амортизації за місяць – 3500 грн.

Кореспонденція рахунків з обліку доходу від операційної оренди

№	Зміст господарської операції	Підстава (документ)	Д-т	К-т	Сума, грн.
1	Нарахована орендна плата за автобус	Договір оренди			
2	Нараховане податкове зобов'язання з ПДВ	Податкова накладна			
3	Нарахована амортизація автобуса	Бухгалтерська довідка			

ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Завдання для практичного заняття 4:

1. Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань:

1. Особливості відображення в обліку операцій з виїздної торгівлі.
2. Особливості відображення в обліку операцій з роздрібною торгівлі.

3. Особливості відображення в обліку операцій з оптової торгівлі.

2. Практичні завдання:

Завдання 1.

Підприємство застосовує спрощену систему оподаткування, обліку і звітності. У звітному періоді роздрібним торговельним підприємством було придбано товарів на суму 21310 грн (з ПДВ). Торговельна націнка на придбані товари склала 30 % (до вартості товару без ПДВ). Розрахунок з постачальником здійснено на умовах передоплати. У цьому звітному періоді товари реалізовано на суму 24000 грн, в т.ч. ПДВ. Залишок товарів на початок складає 10000 грн, залишок торгової націнки – 3000 грн. Рішення оформити в двох варіантах – для підприємств єдиного податку ІУ групи, що оподатковуються за ставками єдиного податку 3 % та 5 %. Визначити місце рахунків у балансі (форма 1-м).

Завдання 2.

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку та визначити місце рахунків у балансі (форма 1-м та 1-мс) за наступних даних:

Залишок матеріалів на початок місяця – 200 тон за ціною 200 грн за тону. У звітному році підприємство придбало матеріали:

40 тон за ціною 210 грн за тону (без ПДВ), 30 тон за ціною 230 грн за тону (без ПДВ), 60 тон за ціною 205 грн за тону (без ПДВ).

Усі розрахунки з постачальниками матеріалів відбувались по факту оприбуткування. У цьому ж звітному періоді відбувся відпуск матеріалів у виробництво 100 тон матеріалу. Здійснити оцінку вибуття запасів за методом середньозваженої ціни і методом Fifo. Рішення оформити в двох варіантах – для підприємств, платників єдиного податку ІУ групи, що оподатковуються за ставками єдиного податку 3 % та 5 %, використовуючи спрощений план рахунків бухгалтерського обліку.

Завдання 3.

У поточному році СГ «Дукла» орендувало 2985 га земельних угідь.

З них: 1000 га – ріллі; 6,0 га - багаторічних насаджень, 500 га – сіножаті, 1479,0 га - пасовищ.

Вартісна оцінка землі в СГ «Дукла» станом на 01.01.2012 року становила:

1 га ріллі – 1020 грн

1 га сіножаті – 5500 грн

1 га пасовища – 3208 грн

1 га багаторічних насаджень – 24000 грн

Визначити розмір та вказати термін сплати фіксованого сільськогосподарського податку на 20XX рік. Розрахувати розмір щомісячних платежів.

ТЕМА 5. ОБЛІК АКТИВІВ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Завдання для практичного заняття 5:

1. Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань:

1. Відображення грошових коштів, їх еквівалентів і грошових документів у регістрах бухгалтерського обліку за простою та спрощеною формою бухгалтерського обліку, у регістрах обліку суб'єктами малого підприємництва, що ведуть спрощений облік доходів і витрат.

2. Відображення запасів у регістрах за простою та спрощеною формою бухгалтерського обліку, у регістрах обліку суб'єктами малого підприємництва, що ведуть спрощений облік доходів і витрат.

3. Відображення необоротних активів у регістрах за простою та спрощеною формою бухгалтерського обліку, у регістрах обліку суб'єктами малого підприємництва, що ведуть спрощений облік доходів і витрат.

2. Практичні завдання:

Завдання 1.

Протягом однієї доби на малому підприємстві, що належить до хлібопекарної промисловості, відбулось наступне:

- 1) отримано в банку по чеку № 520369 грошові кошти для видачі заробітної плати працівникам – 40 000 грн.;
- 2) відпущені зі складу у виробництво сировина для випікання хлібобулочних виробів (борошно, маргарин, цукор та сіль) – 7500 грн.;
- 3) видана з каси заробітна плата працівникам – 30 000 грн.;
- 4) перераховано з поточного рахунку заборгованість по короткостроковому кредиту – 15 000 грн.

Скласти бухгалтерські проведення до кожної господарської операції, вказати первинні документи.

Завдання 2.

Видано готівку під звіт 20 травня 2018 року працівнику малого підприємства для придбання ним канцелярських товарів в сумі 450,00 грн. Працівником 21 травня 2018 року надано до бухгалтерії звіт про використання коштів отриманих під звіт: 360,00 грн. витрачено на придбання канцелярських товарів, а решту повернено в касу.

Завдання:

- вказати первинні документи здійсненої операції;
- відобразити господарську операцію в бухгалтерському обліку малого підприємства, використовуючи Загальний план рахунків.

Завдання 3.

Заповнити Відомість 1-м та Журнал обліку господарських операцій за вересень 2018 р. ТОВ «Люкс», якщо відомі наступні дані: підприємство зареєстроване платником податку на додану вартість, середньооблікова чисельність працівників складає 5 осіб, обсяг річного доходу у попередньому звітному періоді 6 млн. грн. Підприємство має право застосовувати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності.

Протягом вересня відбулись наступні операції з коштами:

- 01.09 – перераховано з поточного рахунку аванс вітчизняному постачальнику за сировину 6000 грн. (у т. ч. ПДВ);
- 02.09 – з поточного рахунку отримано в касу на господарські потреби 1000 грн.;
- 02.09 – видано підзвітній особі 40 грн.;

- 04.09 – отримано кошти з банку для виплати заробітної плати за серпень готівкою в сумі 6000 грн., одночасно сплачено податки з поточного рахунку, нараховані за серпень, в розмірі 3300 грн.;

- 04.09 – виплачено заробітну плату з каси 6000 грн.;

- 10.09 – сплачено заборгованість за отримані матеріали вартістю 2000 грн. (у т. ч. ПДВ);

- 30.09 – надійшла на поточний рахунок оплата від покупця – сума доходу 25000 грн. (у т. ч. ПДВ).

Залишок грошових коштів на початок місяця зафіксовано лише на поточному рахунку в сумі 8500 грн. Визначити залишок коштів в касі і на поточному рахунку на кінець місяця та обороти за дебетом і кредитом рахунків 30, 31.

Завдання 4.

Оприбутковано підприємством (платником ПДВ) малоцінні та швидкозношувані предмети від постачальника на суму 1000,00 без ПДВ. Відображено податковий кредит - ?. Нараховано транспортній організації за перевезення МШП – 132,00 грн. в т. ч. ПДВ. Оплату здійснено після отримання запасів. Завдання:

- вказати первинні документи здійсненої операції;
- відобразити господарську операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 5.

Скласти Журнал обліку господарських операцій суб'єкта малого підприємництва, який є платником єдиного податку без сплати ПДВ, якщо відомо, що оприбутковано товари вартістю 600 грн. (у т. ч. ПДВ), вартість доставки 90 грн. (у т. ч. ПДВ). Придбані товари реалізовано у цьому ж періоді.

Журнал обліку господарських операцій

№	Документ	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.

Завдання 6.

Заповнити Відомість 2-м та Журнал обліку господарських операцій за вересень 2017 р. ПП «Весна» (платник ПДВ) згідно з Методичними

рекомендаціями по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами № 422, якщо відомі наступні дані:

- 01.09. – надійшли матеріали від постачальника на суму 2400 грн. (у т. ч. ПДВ);
- 02.09 – надійшла сировина в рахунок погашення сплаченого авансу вартістю 9600 грн. (у т. ч. ПДВ);
- 03.09 – оприбутковано МШП за рахунок підзвітних сум вартістю 140 грн. без ПДВ, одразу списано на адміністративні витрати;
- 20.09 – сировину вартістю 8000 грн. і матеріали вартістю 2000 грн. передано у виробництво;
- 30.09 – оприбутковано на склад готову продукцію за фактичною собівартістю 18740 грн., цього ж дня всю готову продукцію реалізовано покупцю на суму 32400 грн. в т. ч. ПДВ.

Залишок запасів на початок місяця склав 3000 грн., у т. ч. матеріалів

–500 грн. та сировини – 2500 грн. Залишок готової продукції на початок місяця 9000 грн. Визначити залишок виробничих запасів і готової продукції на кінець місяця.

Завдання 7.

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку, вказати первинні документи та скласти журнал господарських операцій, зробити відповідні розрахунки по завданню:

Дані для виконання.

Від постачальника отримана електропіч для випікання хлібобулочних виробів вартістю 126000 грн. з ПДВ. За доставку автотранспортному підприємству перераховано з поточного рахунку 4800 грн. без ПДВ. За розвантаження установки та її підключення сплачено 4200 грн. з ПДВ. Електропіч передана в експлуатацію. Постачальнику з поточного рахунку перераховані кошти в погашення боргу.

Завдання 8.

Заповнити відомість 4-м та Журнал обліку господарських операцій за вересень 2017 р. ТОВ «Промінь» згідно з Методичними рекомендаціями по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами № 422, якщо відомі наступні дані: на початок звітного періоду первісна вартість основних засобів склала

45000 грн. (місце використання - цех), сума нарахованої на початок місяця амортизації 14000 грн. 30.09. нараховано суму амортизації за вересень в розмірі 1000 грн.

Відобразити зазначені дані у Відомості 4-м за рахунками 10 і 13, визначити їх сальдові показники на кінець звітного періоду та заповнити Журнал обліку господарських операцій.

Завдання 9.

Відобразити операції платника єдиного податку, що сплачує ПДВ: надходження обладнання вартістю 6000 грн. (у т. ч. ПДВ), доставка і підключення 120 грн. (у т. ч. ПДВ), придбаний об'єкт введено в експлуатацію.

Журнал обліку господарських операцій

№	Зміст операції	Документ	Дебет	Кредит	Сума, грн.

ТЕМА 6. ОБЛІК ПАСИВІВ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Завдання для практичного заняття 5:

1. Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань:

1. Облік короткострокових векселів одержаних.
2. Документування операцій з обліку розрахунків з різними дебіторами.
3. Використання облікової інформації про розрахунки та інші активи для управління.
4. Організація аналітичного обліку розрахунків за податками і платежами
5. Організація аналітичного обліку розрахунків з оплати праці

2. Практичні завдання:

Завдання 1.

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку, вказати первинні документи та скласти журнал господарських операцій, зробити відповідні розрахунки по

завданню: Нарахувати заробітну плату головному бухгалтеру за листопад, якщо його місячний посадовий оклад 4500 грн. Відпрацював 17 робочих днів (режим роботи 5-ти денний робочий тиждень).

Завдання 2.

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку, вказати первинні документи, та скласти журнал господарських операцій, зробити відповідні розрахунки по завданню:

У квітні 2018 року слюсар-складальник 3 розряду зібрав 100 валів і 80 підшипників. При цьому норма виробітку валів становить 2,25 н./год., а підшипників – 1,5 н./год. Тарифна ставка слюсара-складальника 3 розряду – 19,68 грн.

Завдання 3.

Необхідно нарахувати відпускні працівнику адміністративного персоналу Мироніву М.Д., що прийнятий на роботу 12.09.2008 р. і йде у відпустку з 14 червня по 8 липня 2017 р. (24 к.д.) на основі таких даних:

- основна заробітна плата за попередні 12 місяців – 72000 грн.
- доплата за понаднормову роботу – 2000 грн.
- виробничі премії – 2860 грн.
- премія за результатами роботи за 2016 рік – 6000 грн.
- одноразова матеріальна допомога – 2750 грн.
- виплата до ювілейної дати – 1500 грн.

У червні 2016 р. Мироніву М.Д. була надана без збереження заробітної плати на 10 календарних днів.

Завдання 4.

Працівник був у відрядженні з 12.04 по 15.04.2017 року м. Київ, де 13-14 квітня брав участь у семінарі. Оклад працівника 6400 грн. У лютому-березні 2017 року він відпрацював всі робочі дні – 42 робочих днів. Із 1 квітня 2017 року на підприємстві проведено підвищення посадових окладів на 10 %. Необхідно розрахувати заробіток працівника за час відрядження.

Завдання 5.

Розрахувати суму допомоги з тимчасової непрацездатності, якщо працівниця підприємства Сич С.І. має страховий стаж 7 років 4 місяці. Вона подала до

бухгалтерії листок непрацездатності з 7 по 15 вересня 2017 року. За період із 01 вересня 2016 р. по 31 серпня 2017 р. Сич С. І. нараховані такі виплати:

- заробітна плата за окладом – 52934 грн.;
- премія за 2-й квартал 2017 р. – 1800 грн.;
- одноразова матеріальна допомога на лікування – 1510 грн.;
- оплата за дні відпустки з 06.04.2017 р. по 30.04.2017 р. (24 календарних днів) – 5322 грн.;
- лікарняні – 1400 грн. за дні хвороби з 09.03.2017 р. по 18.03.2017 р. включно (10 календарних днів);
- отримані аліменти – 3600 грн.

Завдання 6.

Працівниці підприємства Мамчур Л. О. нарахована заробітна плата в сумі 7856,00 грн. та лікарняні в сумі 1154,00 грн. Провести обов'язкові утримання із заробітної плати.

Завдання 7.

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку, вказати первинні документи, та скласти журнал господарських операцій, зробити відповідні розрахунки по завданню. Нарахувати оплату за дні тимчасової непрацездатності, якщо працівник цеху хлібобулочних виробів знаходилась на лікарняному з 25 жовтня по 11 листопада 2016 року, стаж роботи 6 років і 10 днів. Заробітна плата відповідно за жовтень - ?, вересень - 1550 грн., серпень – 1550 грн., липень – 1600 грн., червень – 1600 грн., травень – 1600 грн., квітень – 1600 грн. Місячний посадовий оклад – 1600 грн. Визначити суму заробітної плати, що належать їй до видачі за жовтень і листопад місяці.

ТЕМА 7. ОБЛІК ВИТРАТ, ДОХОДІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Завдання для практичного заняття 7:

1. Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань:

1. Відображення витрат у регістрах бухгалтерського обліку суб'єктами малого підприємництва за простою та спрощеною формою бухгалтерського обліку

2. Відображення витрат у регістрах бухгалтерського обліку суб'єктами малого підприємництва, що ведуть спрощений облік доходів і витрат

3. Відображення доходів і фінансових результатів у регістрах бухгалтерського обліку суб'єктами малого підприємництва, що ведуть спрощений облік доходів і витрат

2. Практичні завдання:

Завдання 1.

Зробити бухгалтерські проведення, використовуючи рахунки загального плану рахунків (клас 8). Малим підприємством за поточний місяць

здійснені наступні витрати на збут: нарахована заробітна плата – 5 тис. грн., витрачено паперу – 150 грн., списані витрати на зв'язок – 200 грн., нарахована амортизація по складам готової продукції – 800 грн., сплачено за рекламні послуги – 600 грн. з ПДВ.

Завдання 2.

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку, вказати первинні документи, та скласти журнал господарських операцій, зробити відповідні розрахунки по завданню: Для виготовлення готової продукції зі складу передана сировина вартістю 120000 грн. Нарахована заробітна плата працівникам основного виробництва в сумі 20000 грн., проведені нарахування згідно чинного законодавства (ставка 22 %), сума амортизації 10200 грн., операційні витрати 16000 грн. Випущено готової продукції 10000 кг. Визначити собівартість одиниці готової продукції, якщо незавершене виробництво на початок місяця 17000 грн., а на кінець 7500 грн. Готова продукція оприбуткована на склад.

Завдання 3.

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку, вказати первинні документи, та скласти журнал господарських операцій, зробити відповідні розрахунки по завданню: Для виготовлення готової продукції передано сировину вартістю 40000 грн. Нарахована заробітна плата пекарям – 8000 грн. Проведені нарахування єдиного

соціального внеску згідно чинного законодавства (22 %). Місячна амортизація складає – 2800 грн., операційні витрати – 9200 грн. Передано в торговельну мережу 20400 кг хліба. Відходи оприбутковано за справедливою вартістю 480 грн. Визначити фактичну собівартість 1 кг хліба.

Завдання 4.

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку господарські операції, провести відповідні розрахунки.

Виявлений у звітному періоді брак по класифікованій відділом технічного контролю таким чином:

- технічно неминучий не виправний брак – 925 грн., який здано на склад як відходи на суму 170 грн.,
- не виправний брак з вини постачальника матеріалів – 2862 грн., відходи від якого оцінені на суму 400 грн.;
- виправний з вини робітника, на виправлення якого понесені додаткові витрати на суму 692 грн., в т. ч.: вартість втрачених матеріалів – 250 грн., нарахована заробітна плата робітникам – 320 грн., відрахування на соціальні заходи – 122 грн.

За допущений брак виставлена претензія постачальнику на суму 2462 грн. і зроблено утримання із заробітної плати робітника – 315 грн.

Завдання 5.

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку, вказати первинні документи, та скласти журнал господарських операцій, зробити відповідні розрахунки по завданню. Зареєстроване ТОВ Іва зі статутним капіталом 125000 грн. Один із засновників заборгованість в сумі 10000 грн. погасив грошовими коштами внісши їх у касу; другий – 15000 грн. вніс на поточний рахунок банку підприємства; третій – передав товари вартістю 36000 грн. з податком на додану вартість; четвертий – персональний комп'ютер уцінений в сумі 2400 грн., який необхідно модернізувати, а вартість запасної частини складає 360 грн. з ПДВ, яку придбав засновник за власні кошти і передав підприємству. Комп'ютер після ремонту переданий в експлуатацію. Один із засновників передав безкоштовно автомобіль, що був в експлуатації оцінений в 12400 грн.

Завдання 6.

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку, вказати первинні документи, та скласти журнал господарських операцій, визначити фінансовий результат діяльності, зробити відповідні розрахунки по завданню: Покупцеві реалізована готова продукція вартістю 54000 грн. з ПДВ. Сума доставки включена в загальну вартість. Собівартість готової продукції 32000 грн. Витрати на розвантаження згідно розрахунку 1500 грн.

Завдання 7.

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку, вказати первинні документи, та скласти журнал господарських операцій, визначити фінансовий результат діяльності, зробити відповідні розрахунки по завданню:

Дані для виконання.

Засновнику згідно первинного документу виконані послуги вартістю 24600 грн. з ПДВ. Собівартість наданих послуг 16200 грн. кошти від наданих послуг надійшли на поточний рахунок.

ТЕМА 8. ЗВІТНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Завдання для практичного заняття 8:

1. Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань:

1. Склад, і зміст податкової звітності суб'єктами малого підприємництва
2. Строки подання податкової звітності суб'єктами малого підприємництва
3. Розрахунок сплати єдиного податку суб'єкта малого підприємництва – юридичної особи
4. Порядок розрахунку та звітності за фіксованим сільськогосподарським податком

2. Практичні завдання:

Завдання 1.

На підставі даних бухгалтерського обліку скласти фінансову звітність суб'єкта малого підприємництва.

Вихідні умови:

Баланс на початок періоду:

Стаття (рахунок)	Актив	Пасив
Основні засоби	2580,0	
Зношення	- 840,0 ¹⁴	
Статутний капітал		2850,0
Нерозподілений прибуток		340,0
Виробничі запаси	730,0	
Грошові кошти	750,0	
Рахунки до отримання (покупці та ін. дебітори)	190,0	
Рахунки до сплати (постачальники та ін. кредитори)		110,0
Заробітна плата до виплати		58,0
Заборгованість за податками та ін. обов'язковими платежами		25,0
Зобов'язання за страхуванням		27,0
БАЛАНС	3410,0	3410,0

Вид діяльності підприємства – виробництво пакувальної тари.

Протягом звітного періоду:

1. отримано матеріалів від постачальників на суму 70,0 тис.грн.

2. вироблено готової продукції на суму 360,0 тис.грн.
3. реалізовано продукції на суму 520,0 тис.грн. (в т.ч. отримано оплати 350,0 тис.грн.)

Витрати склали такі елементи:

1. матеріали 48,0 тис.грн.
2. заробітна плата 75,0 тис.грн. (у т.ч. прибутковий податок становить 12,0 тис.грн.)
3. страхові збори 34,0 тис.грн.
4. реклама 17,0 тис.грн.
5. витрати на відрядження 26,0 тис.грн.
6. зношення ОЗ 160,0 тис.грн. Разом витрат: 360,0 тис.грн.

Разом з тим, виконано такі розрахунки за зобов'язаннями:

1. сплачено постачальникам 160,0 тис.грн. (у т.ч. за новими поставками 40,0 тис.грн.)
  2. перераховано до бюджету 25,0 тис.грн.
  3. сплачено страхових зборів 27,0 тис.грн.
  4. виплачено заробітної плати 58,0 тис.грн.
  5. сплачено за рекламні послуги 17,0 тис.грн.
- видано під звіт 26,0 тис.грн.

В цілому обороти за період склали:

Стаття (рахунок)	Дебет	Кре дит
Грошові кошти		
Рахунки до отримання (покупці та ін. дебітори)		
Доходи від реалізації		
Рахунки до сплати (постачальники та ін. кредитори)		
Виробничі запаси (матеріали)		
Готова продукція		
Заробітна плата до виплати		
Заборгованість за податками та ін. обов'язковими платежами		
Витрати на матеріали		
Витрати на заробітну плату		
Витрати на страхування		
Зобов'язання за страхуванням		
Витрати на рекламу		
Витрати на відрядження		
Зношення ОЗ		
Амортизація ¹⁵		
Баланс оборотів:		

Завдання 2.

На основі наведених господарських операцій малого підприємства визначити суму доходів і витрат, прибуток та податок на прибуток, заповнити Податкову декларацію з податку на прибуток підприємства.

Господарські операції за 20XX р.:

- 1) відвантажено товари покупцям, оплата за які ще не отримана – 12000 грн, у тому числі ПДВ;
- 2) безкоштовно отримано матеріали за звичайними цінами – 1800 грн.;
- 3) від продажу акцій отримано прибуток – 2600 грн.;
- 4) нарахована орендна плата за передані в оренду основні засоби – 4100 грн.;
- 5) від ліквідації основних засобів отримано матеріали – 540 грн.;
- 6) за рішенням суду отримано штрафи за несвоєчасну оплату товарів – 4210 грн.;
- 7) нарахована заробітна плата адміністративному персоналу – 3600 грн.;
- 8) оприбутковано в касі готівку за реалізовані матеріали – 2350 грн., у тому числі ПДВ;
- 9) представлено авансовий звіт з товарним чеком на придбані товари – 2050 грн.;
- 10) від нерезидента отримано на поточний рахунок дивіденди – 870 грн.;
- 11) оплачено підписку на періодичні видання – 690 грн.;
- 12) отримано дохід від купівлі-продажу іноземної валюти – 5800 грн.;
- 13) відвантажено згідно з накладною попередньо оплачені товари – 3900 грн, у т.ч. ПДВ;
- 14) на поточний рахунок отримано передоплату за товари відповідно до умов договору – 4500 грн, у т.ч. ПДВ;
- 15) в рахунок забезпечення заборгованості за відвантаженими товарами від покупця отримано вексель – 12000 грн.;
- 16) виконано роботи, що підтверджено актом виконаних монтажних

робіт, оплата ще не отримана;

17) отримано від постачальника товари, термін оплати за які ще не настав – 5700 грн, у т. ч. ПДВ;

18) витрачено на рекламу – 1500 грн.;

19) нарахована заробітна плата працівникам магазину – 4200 грн.;

20) здійснені відрахування на державне соціальне страхування – 1530 грн.;

21) сплачені штрафи за рішенням суду – 700 грн.;

22) витрати на відрядження, що підтверджені відповідними документами – 840 грн.; витрати на відрядження, що не підтверджені документами – 210 грн;

23) витрати на ремонт, реконструкцію основних засобів – 20000 грн.; Балансова вартість основних засобів на початок звітного періоду – 156700 грн.;

24) здійснено передоплату постачальнику за товари відповідно до договору – 5700 грн., у т. ч. ПДВ;

25) отримано згідно з товарно-транспортною накладною попередньо оплачені товари – 4800 грн, у тому числі ПДВ;

26) від постачальника надійшло попередньо оплачене паливо – 1440 грн.;

27) списано паливо на адміністративні потреби – 500 грн.

Всі товарні запаси на кінець періоду були реалізовані.

Завдання 3.

За нижченаведеним даними скласти:

1. Звіт про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування до органів і доходів.

Вихідні дані.

На підприємстві «Подорожник» за лютий 2018 р. нараховано такі види виплат:

- заробітна плата працівникам – 150000 грн.;
- винагорода за цивільно-правовими договорами – 13000 грн.;
- головному бухгалтеру нараховано допомогу по тимчасовій втраті працездатності – 2500 грн.;
- щомісячна премія працівникам – 4800 грн.

Порядок розрахунку ЄСВ

№	Вид нарахування	Сума доходу, грн.	База нарахування ЄСВ, грн.	Ставка ЄСВ %	Сума ЄСВ, грн.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Податковий кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
2. Закон України “Про бухгалтерській облік та фінансову звітність в Україні” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
3. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>
4. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text>
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
7. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01#Text>
8. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0422201-03#Text>

Допоміжна

1. Верига Ю. А. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва : [Навч. посіб.]. К.: Центр учбової літератури, 2014. 272 с.
2. Зоріна О.А., Петраковська О.В., Юрченко О.А. Облікова політика – елемент системи організації бухгалтерського обліку на підприємстві.

Формування ринкових відносин в Україні. 2021. № 10 (245). С 91-99
<http://dndiime.org/wp-content/uploads/2022/01/10-2021.pdf>

3. Зоріна О.А., Петраковська О.В., Юрченко О.А. Вплив облікової політики на фінансову звітність підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2021. № 11 (246). С. 51-60 http://dndiime.org/wp-content/uploads/2022/02/11_2021-1.pdf

4. Зоріна О.А., Петраковська О.В., Юрченко О.А. Фінансова та податкова звітність суб'єктів малого підприємництва. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2021. № 12 (247). С. 100-106 <http://dndiime.org/wp-content/uploads/2022/02/12-2021-1.pdf>

5. Зоріна О. А. Петраковська О. В., Юрченко О. А. Податок на додану вартість в інтернет-торгівлі: особливості документування, обліку та звітування. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2022. № 1-2. С 21-31 <https://nasoa-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/258/25>

6. Зоріна О.А. Особливості обліку та оподаткування комісійної і консигнаційної торгівлі. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 6 (253).

7. Зоріна О.А. Податкові та митні преференції під час воєнного стану: вплив змін у законодавстві на діяльність суб'єктів малого бізнесу. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 7-8 (254-255).

8. Марчук У.О., Гуцаленко Л.В., Мельянюкова Л.В.. Облік і звітність суб'єктів малого бізнесу: навчальний посібник. – Київ: «Центр учбової літератури», 2019. – 408 с.

9. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва: Навчальний посібник. – за заг. редакцією Хомяка Р.Л., Ольшанської М.В. Львів: Магнолія, 2018. – 254 с

10. Сук Л. К., Сук П. Л., Данілочкіна О. В. Облік і звітність суб'єктів малого бізнесу: Навчальний посібник / За загальною редакцією доктора економічних наук, професора П. Л. Сука. - К.: "Каравела", 2017. - 372 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nbu.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Державної податкової служби України [Електронний ресурс]. URL: <https://tax.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – URL:: <https://mof.gov.ua/uk/>
6. Журнал «Бухгалтерія UA». URL: <https://buh-ua.com.ua/>